A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. június 22. *

A C-399/03. sz. ügyben,

az EK 230. cikk alapján megsemmisítés iránt 2003. szeptember 24-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: G. Rozet, V. Di Bucci és R. Lyal, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: A.-M. Colaert és F. Florindo Gijón, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: francia.

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris (előadó) és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: P. Léger,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. szeptember 14-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2006. február 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Közösségek Bizottsága a belga kormány által egyes belgiumi koordinációs központoknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2003. július 16-i 2003/531/EK tanácsi határozat (HL L 184., 17. o., a továbbiakban: megtámadott határozat) megsemmisítését kéri.

Jogi háttér

2 Az EK-Szerződés [88.] cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999 tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 1. cikke kimondja:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

b) a »létező támogatás«:

[...]

ii. engedélyezett támogatás, azaz olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket a Bizottság vagy a Tanács engedélyezett;

iii. olyan támogatás, amelyet e rendelet 4. cikkének (6) bekezdése szerint vagy e rendelet hatálybalépése előtt, de ennek az eljárásnak megfelelően engedélyeztek;

iv. olyan támogatás, amely létező támogatásnak tekintendő a 15. cikk szerint;

v. olyan támogatás, amelyet létező támogatásnak kell tekinteni, mert megállapítható, hogy a hatálybalépése idején nem minősült támogatásnak, és ezt követően – a közös piac fejlődésének eredményeként és anélkül, hogy a tagállam módosította volna – vált támogatássá. Egyes intézkedéseknek egy tevékenység közösségi jog általi liberalizálását követő támogatássá válása során az ilyen intézkedések a liberalizációra megállapított időpontot követően már nem minősülnek támogatásnak;

c) az »új támogatás«: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is;

[...]"

A megtámadott határozat és annak háttere

3 A Belga Királyság az 1982. december 30-i 187. sz. királyi rendelettel (*Moniteur belge*, 1983. január 13.) tízéves adómentességet irányzott elő azon koordinációs központok nyereségére, amelyek a velük egy csoporthoz tartozó vállalkozások részére látnak el bizonyos számú adminisztratív, előkészítő vagy kisegítő, illetve bizonyos pénzügyi igazgatási feladatokat.

4 1983. február 3-án a Bizottság arról tájékoztatta a belga kormányt, hogy az említett királyi rendeletben előírt támogatásokra kiterjed az EGK-Szerződés 92. cikkének (1) bekezdése (amely később az EK-Szerződés 92. cikk (1) bekezdése lett, amely jelenleg, módosítást követően, az EK 87. cikk (1) bekezdése), majd felszólította a belga kormányt, hogy értesítse erről az adózási rendszerről, és haladéktalanul függessze fel annak alkalmazását.

5 A koordinációs központok rendszerének módosításáról szóló törvényjavaslatról való 1984. április 3-i értesítést követően a Bizottság 1984. május 2-án úgy határozott, hogy az így módosított rendszer már nem tartalmaz a Szerződés 92. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatási elemet. E határozatról a belga kormányt 1984. május 16-i levélben értesítették.

6 Tekintettel azonban arra, hogy a törvényben előírt módosítások nem feleltek meg teljesen az említett törvénytervezetnek, 1985. december 12-én a Bizottság az EK-Szerződés 93. cikkének (2) bekezdésében (jelenleg az EK 88. cikk (2) bekezdése) előírt eljárást indított.

7 Egy újabb, 1986. augusztus 4-i törvénymódosítást követően a Bizottság lezárta az eljárást, és 1987. március 9-én közölte határozatát a belga kormánnyal.

8 Elsőként az Európai Unió Tanácsa 1997. december 1-jén a vállalkozások adózására vonatkozó magatartási kódexre vonatkozóan több indítványt és egy határozatot fogadott el egyhangúlag. A Tanács 2000. február 29-i jelentése a koordinációs központokkal kapcsolatos belga rendelkezéseket adózási szempontból károsnak minősítette, amelyet 2005. december 31-ig meg kell szüntetni. Ezt követően 2000. november 26-án és 27-én a pénzügyminiszterek tanácsa (Ecofin) határozatot hozott, hogy a káros intézkedések hatályával kapcsolatban ez a határidő vonatkozik azokra is, akik 2000. december 31-én ezen intézkedések kedvezményezettjei. A Tanács végül 2003. január 21-én bizonyos káros rendszerek következményeinek, különösen a belga koordinációs központoknak a 2005-ön túli, egészen pontosan 2010. december 31-ig tartó meghosszabbításáról határozott.

9 A tagállamokban hatályos adózási rendszerek vizsgálata során a Bizottság 1999. február 12-én kérte a belga kormányt, hogy tájékoztassa a koordinációs központokról. A Bizottság 2000. július 17-i levelében arról tájékoztatta a belga hatóságokat, hogy a koordinációs központok adózási rendszere az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatást képez.

10 A Bizottság 2001. július 11-én hatékony intézkedésre vonatkozó tervezetet fogadott el, amelyben ideiglenes jelleggel azt írta elő, hogy az említett intézkedések elfogadásának időpontja előtt engedélyezett koordinációs központok 2005. december 31-ig az említett adózási rendszer kedvezményezettjei maradhatnak.

11 2002. február 27-i levelében a Bizottság értesítette a Belga Királyságot határozatáról, amelynek értelmében az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti vizsgálati eljárást indít, majd 2003. február 17-én elfogadta a Belgium által a belgiumi székhelyű koordinációs központoknak nyújtott támogatási programokról szóló 2003/757/EK bizottsági határozatot (HL L 282., 25. o.). E határozat két, a Bíróság előtt indított megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezte.

12 A Bizottság, miután értesítették a 187. sz. királyi rendelet módosítására irányuló törvénytervezetről, 2003. április 23-i levelében tájékoztatta a Belga Királyságot határozatáról, amely szerint a tervezett intézkedés egy részére vonatkozóan vizsgálati eljárást indít.

13 2003. március 6-tól kezdve a Belga Királyság párhuzamosan fordult a Bizottsághoz és a Tanácshoz, amelyektől azt kérte, hogy „tegyék meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy a koordinációs központok – amelyek engedélye 2003. február 17-én lejár[t] – 2005. december 31-ig meg legyenek újítva". E kérelmet az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján 2003. március 20-án és 26-án is megismételte.

14 A Tanács 2003. július 16-i ülésén elfogadta a megtámadott határozatot, amelyben a közös piaccal összeegyeztethetőnek vélte a Belgium által azoknak a vállalkozásoknak nyújtandó támogatást, amelyek 2000. december 31-én az 1982. december 30-i, 2003. február 17-én és 2005. december 31-én hatályát vesztő 187. sz. királyi rendelet értelmében koordinációs központként támogatásban részesültek. E támogatás a munkavállalóként évi 10 000 EUR, de legfeljebb 100 000 EUR különleges éves adó, valamint a központok tulajdonában álló ingatlanokra vonatkozó ingatlanelőleg, illetve a központok által fizetett osztalékok, kamatok és járandóságok és a központok

által a pénzbetétek után beszedett jövedelmek adója alóli mentesség, valamint a tőkebejegyzési illeték alóli mentesség és a törzstőke emelése alapján megállapított, „cost plus" módszerrel meghatározott adóalap normál társasági adókulccsal történő adóztatásából állt.

A keresetről

15 A Bizottság négy jogalapot hoz fel a keresete alátámasztására, amelyek sorrendben a Tanács hatáskörének hiánya, a hatáskörrel való visszaélés és az eljárási szabályok megsértése, a Szerződés megsértése és különböző általános elvek, illetve másodlagosan egy nyilvánvaló mérlegelési hibára vonatkozó jogalap.

Az első jogalapról

A felek érvei

16 Bizottság az első jogalapjában azt állítja, hogy a Tanácsnak nem volt hatásköre a megtámadott határozat elfogadására.

17 Álláspontja szerint elsőként a Szerződés és a 659/1999 rendelet rendelkezései alapján kizárólag neki van hatásköre a megtámadott határozathoz hasonló határozatok elfogadására. E területen a Tanács csak kivételes hatáskörben járhatna el, amelynek gyakorlását megszorítóan kell értelmezni, mivel ellenkező esetben ez a

két intézmény közötti hatásköri összeütközéssel járhat. Mindezen felül a Tanács jelen esetben hatásköre időbeli hatálya miatt nem volt jogosult eljárni, mivel az EK 88. cikkének (2) bekezdésében foglalt jogvesztő határidő már eltelt.

18 A Bizottság másodsorban kifejti, hogy a megtámadott határozat annak az adózási rendszernek a hatályát kívánja fenntartani, amelynek a közös piaccal való összeegyeztethetősége – 2003. április 23-i levelében is kifejtett – kétségeket vetett fel, illetve a határozat nemcsak az új támogatási programokra vagy egyéni intézkedésekre, hanem a Szerződés értelmében már létezőnek tekintett támogatásokra is vonatkozik.

19 A Tanács kifejti, hogy a C-110/02. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 2004. június 29-én hozott ítéletben (EBHT 2004., I-6333. o.) elfogadott megoldás nem ültethető át a jelen ügyre, mivel új támogatást engedélyezett, amely különbözik a Bizottság által a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélttől.

20 Ezzel kapcsolatban a Tanács fenntartja, hogy az új jogi rendelkezésekkel engedélyezett támogatást csak korlátozott számú vállalkozásnak nyújtották, amelyek valamennyien beazonosíthatók, lévén mintegy harminc egynéhány olyan koordinációs központról szó, amelyek engedélye 2003. február 17-én vagy 2005. december 31-én járt le. Mindezen felül e határozat csak korlátozott időbeli hatállyal bír, amely nem terjed 2005. december 31-én túlra. Az említett támogatások a Tanács szerint – a korábban már létező rendszerhez képest – a vállalkozásokra nézve kevésbé kedvezőek.

21 A Tanács egyebekben úgy véli, hogy a megtámadott határozat nemcsak a Bizottság által a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt rendszer fenntartását, hanem egy új jogi aktus meghozatalát is engedélyezte a Belga Királyságnak.

22 A Belga Királyság által az EK 88. cikkének (2) bekezdése alapján előterjesztett kérelem benyújtásának időpontja és a megtámadott határozat elfogadása között eltelt idővel kapcsolatban a Tanács kifejti, hogy a Belga Királyság állandó képviselőjének 2003. március 20-i levele csak a fordítások megkönnyítése céljából készült előkészítő anyag volt, amely a tervezett intézkedések végrehajtását kívánta elősegíteni. Tehát a Belga Királyság kérelmét hozzá csak 2003. május 26-án nyújtották be.

A Bíróság álláspontja

23 Emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Tanács ügyben a Bíróság már kifejtette annak feltételeit, hogy a Tanács mikor hozhat állami támogatást engedélyező határozatot, ha a Bizottság határozatában már megállapította az állami támogatás közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét.

24 A fent hivatkozott ítéletben először is a Bíróság úgy értelmezte az EK 88. cikk (2) bekezdése harmadik albekezdésének hatályát, hogy a Tanács hatásköre nyilvánvalóan kivételes jellegű (31. pont). Mindebből következően, ha az érintett tagállam e rendelkezés alapján semmilyen kérelmet nem nyújtott be a Tanácshoz a támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét kimondó bizottsági határozat előtt, a Tanács már nem jogosult az említett rendelkezésben szereplő rendkívüli hatáskörét az ilyen támogatás közös piaccal való összeegyeztethetővé nyilvánítása végett gyakorolni (33. pont).

25 A Bíróság álláspontja szerint ez az értelmezés – amely lehetővé teszi annak elkerülését, hogy ugyanazon állami támogatásról egymás után ellentétes határozatot hozzon a Bizottság és a Tanács – hozzájárul a jogbiztonsághoz (35. pont).

26 Másodsorban a Bíróság megvizsgálta, hogy a Tanács hatáskörének hiánya azt is magában foglalja-e, hogy a Tanács olyan támogatások elbírálására sem bír hatáskörrel, amelyek célja a kedvezményezettek részére – korábban egy bizottsági határozatban a közös piaccal összeegyeztethetetlennek minősített, a kedvezményezettek által e határozat értelmében fizetendő visszatérítések kompenzációját célzó összeg formájában – jogellenes támogatást nyújtani.

27 A Bíróság kifejtette, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében azt megengedni, hogy valamely tagállam az ilyen támogatás kedvezményezettjeinek a jogellenes támogatással egyező összegű új támogatást adjon avégett, hogy semlegesítse a terhükre e határozatban előírt visszatérítési kötelezettség hatásait, nyilvánvalóan megakadályozná a Bizottság EK 87. és EK 88. cikk alapján hozott határozatainak hatékony érvényesülését (43. pont).

28 A Bíróság ezt követően kimondta, hogy ha a Bizottság elfogadta a támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozatát, a Tanács nem akadályozhatja meg e határozatot azzal, hogy azt a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatja, és e határozat hatékony érvényesülését azzal sem akadályozhatja meg, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdése alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja a jogellenes, a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatás kedvezményezettjei részére a terhükre e határozatban előírt visszatérítési kötelezettség ellentételezése végett nyújtott támogatást (44. és 45. pont).

29 Ezen ítélkezési gyakorlat alapján meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatot a Tanács nem fogadhatta el érvényesen.

30 Tulajdonképpen mindenekelőtt nem vitatott, hogy a Belga Királyság a belga állam által a koordinációs központoknak nyújtott támogatások közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét kimondó 2003/757 határozatot követően fordult a Tanácshoz.

31 Másodsorban meg kell vizsgálni, hogy a megtámadott határozat rendelkező részének 1. cikkében foglalt támogatások és a 2003/757 határozat tárgyát képező határozatok azonosak-e.

32 Ezzel kapcsolatban az iratok egyes elemeiből, különösen a Belga Királyság által a Tanácsnak küldött 2003. március 6-i feljegyzésből következik, hogy a Tanács által a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítandó támogatási program azonos azzal, amely a 2003/757 határozat tárgyát képezte.

33 Mindezen felül az érintett intézkedések mibenlétéről az a 2003. május 26-i feljegyzés sem hagy kétséget, amelyben a Belga Királyság az Európai Unió melletti állandó képviselője jellemzi a támogatás tartalmát.

34 Végül a megtámadott határozat engedélyezi azokat az intézkedéseket, amelyek ugyanazon módszereket alkalmazzák, mint a koordinációs központok adózási rendszerével kapcsolatban az adóköteles juttatások és a munkavállalók száma alapján választható adózás meghatározásakor. A határozat ismét felsorolja a már említett munkabéradó-, ingatlanelőleg- és tőkeilleték-mentességeket.

35 Harmadrészt meg kell határozni a megtámadott határozat következményeit. Ezzel kapcsolatban elegendő megállapítani, hogy az említett határozat indokolásából következik, hogy célja orvosolni a 2003/757 határozatnak azon koordinációs központokkal kapcsolatos következményeit, amelyeknek 2003. február 17-én vagy 2005. december 31-én jár le az engedélye.

36 Mindezek alapján a megtámadott határozat a 2003/757 határozattal ellentmondásban került elfogadásra. Az a körülmény, hogy csak korlátozott számú vállalkozást érint, és csak korlátozott ideig hatályos, nem bír jelentőséggel annak megállapítása során, hogy a megtámadott határozat sérti a 2003/757 határozatot, amely 2. cikkében

kimondja, hogy a határozatról való értesítéstől kezdve a szóban forgó rendszerrel nyújtott kedvezményt nem lehet a még hatályos engedélyek megújításával meghosszabbítani, illetve hogy akkor sem lehet az említett rendszer alapján járó kedvezményt – még ideiglenesen sem – meghosszabbítani, ha az engedély 2010. december 31-én hatályát veszti.

37 A fenti megállapításokból következően tehát a Tanács érvényesen nem fogadhatta el a megtámadott határozatot.

38 Ebből következően Bizottság keresetének a megtámadott határozat elfogadására vonatkozó, a Tanács hatáskörének hiányán alapuló első jogalapja megalapozott, így emiatt e határozatot meg kell semmisíteni.

A kereset többi jogalapjáról

39 A Bizottság keresetének első jogalapja helytálló, és a megtámadott határozatot ezen az alapon meg kell semmisíteni, így a Bizottság keresetében hivatkozott többi jogalap vizsgálata szükségtelen.

A költségekről

40 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Tanácsot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A belga kormány által egyes belgiumi koordinációs központoknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2003. július 16-i 2003/531/EK tanácsi határozatot megsemmisíti.**

2) **A Bíróság az Európai Unió Tanácsát kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások